

CDA

**BOUWEN AAN
VERTROUWEN**

VERKIEZINGSPROGRAMMA

CDA GRONINGEN 2022-2026

ONZE VISIE OP EEN MOOIER GRONINGEN

“Onze manier van politiek bedrijven begint bij vertrouwen”

Als christendemocraten geloven wij in de kracht van de samenleving. In veerkracht en innovatie, in naastenliefde en coöperatie. Wij geloven in een dienstbare overheid die ondersteunt waar het nodig is en wegblijft waar bemoeienis en regelgeving achterwege kunnen blijven. Het is onze overtuiging dat het primaat voor verandering, verbetering en vooruitgang besloten ligt in de samenleving. Niets is maakbaar wanneer het enkel is opgeschreven of met een hamerslag is bekrachtigd. Tegelijkertijd zijn onze mogelijkheden enorm wanneer wij als Groningers samen ergens onze schouders onderzetten. Het is die kerngedachte van gespreide verantwoordelijkheid, van een schild zijn voor kwetsbaren en een katalysator zijn voor maatschappelijke initiatieven die ons als christendemocraten kenmerkt.

Onze manier van politiek bedrijven begint bij het vertrouwen in verenigingen, corporaties, scholen, kerken, synagogen, moskeeën, vrijwilligers, zorginstellingen, mantelzorgers en alle andere Groningers die individueel of gegroepeerd bijdragen aan de Groningse samenleving. Vanuit die houding van regelluwheid en vertrouwen kunnen we de woningbouw versnellen, onze ondernemers ondersteunen en vanuit die gedachte versterken we het verenigingsleven - van dorps huis tot sportvereniging - want in onze samenleving kunnen we niet alleen leven. Een mooier Groningen is een solidair Groningen waarin we oog hebben voor elkaar. Waarin jongeren en ouderen, stadjsers en Harenaren, studenten en Ten Boersters elkaar ontmoeten, zien en spreken.

Christendemocraten zijn rentmeesters. Wij beseffen dat we onze leefomgeving in bruikleen hebben. Geërfd van vorige generaties in de wetenschap dat we het ooit zullen doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. Dat schept een grote verantwoordelijkheid die verder reikt dan de zichtbare problemen van vandaag. We zullen de komende jaren grote stappen moeten zetten op het gebied van verduurzaming om te voorkomen dat de gevolgen van klimaatverandering onomkeerbaar worden. Tegelijkertijd willen we dat volgende generaties weer kunnen rekenen op de dingen die tot voor kort nog vanzelfsprekend leken.

De uitdagingen van deze tijd zijn groot. Kernelementen van bestaanszekerheid - van het zicht op een passende en betaalbare woonruimte tot de vanzelfsprekendheid van een aanspreekbare, dienstbare en betrouwbare overheid - zijn voor veel van ons uit het zicht verdwenen. Wie van het noorden naar het zuiden door de stad fietst ziet een verschil in levensverwachting van zes jaar en een nog veel groter verschil in gezonde levensjaren. Als christendemocraten geloven wij in sociale gerechtigheid en dus in het bestrijden van tweedeling en het creëren van perspectief. Daarom is het onze vurige wens en heilige plicht om mistdekens van uitzichtloosheid voor kwetsbare Groningers te vervangen door een horizon met kansen. Dat doen wij door armoede in de kern te bestrijden, door radicaal te investeren in een gezond en vitaal Groningen en door op een nieuwe manier te werken aan om- en bijscholing van bijstand naar baan.

Het is tijd voor zekerheid. De zekerheid van een overheid die dienstbaar is aan een sterke samenleving. Een gemeentelijke overheid die dichtbij Groningers staat en luistert naar zorgen, ideeën en voorstellen. Op die manier geven we verder vorm aan een betrokken en verbonden samenleving en kunnen we onze gemeente mooier achterlaten dan we haar ontvingen. In dit verkiezingsprogramma zetten wij ons nieuwe verhaal voor Groningen uiteen. We kijken voorbij tegenstellingen en voorbij de stad. Onze dorpen, kernen, wijken en streken vormen de vierentwintig karaats golden rand die onze gemeente omlijst. Wij kiezen ervoor om deze gebieden die met een geheel eigen DNA kleurgeven aan onze gemeente scherper in hun kracht te zetten. Wij maken een keuze voor héél Groningen.

In ons verhaal keert het vertrouwen van de overheid in mensen terug voordat en opdat het vertrouwen in de overheid kan herstellen. We werken aan de kernelementen van bestaanszekerheid voor al die Groningers die terecht zijn gekomen in een kwetsbare positie. We veranderen de Groningse woningmarkt en beteugelen vastgoedbeleggers. We brengen blauw en fatsoen terug op straat en brengen kansengelijkheid en perspectief een stap dichterbij voor alle Groningers. We investeren in sport en gezondheid en verduurzamen Groningen op een manier die dragelijk en zelfs financieel gunstig is voor mensen met een kleinere portemonnee.

Per thema maken we scherpe keuzes waarin we bouwen aan vertrouwen. Waarin we plannen en ideeën, ondernemers en organisaties, Groningers samenbrengen en verbinden. Voor u, voor elkaar, voor de volgende generatie.

Jalt de Haan, lijsttrekker CDA Groningen

MEER BETAALBARE WONINGEN

“In Groningen moet de norm worden dat je alleen een huis koopt als je er zelf in gaat wonen”

Net als in de rest van het land piept en kraakt de Groningse woningmarkt. Het wachten op een sociale huurwoning, het vinden van een studentenkamer, het kopen van een starterswoning en het verhuizen naar een gezins- of seniorenwoning moet weer behapbaar worden. Wonen is een kernonderdeel van bestaanszekerheid en voor te veel van ons werkt de huidige woningmarkt niet meer. Het woningtekort dwingt ons de komende jaren om drastische keuzes te maken en de uitdagingen rondom ‘volkshuisvesting’ integraal te bekijken. Van overheden en vastgoedbeleggers tot woningcorporaties en Groningers geldt dat we samen moeten bouwen aan een nieuwe Groningse woningmarkt.

NIEUWBOUW EN HERBESTEMMING VERSNELLEN

De krapte op de woningmarkt maakt dat we **tempo** moeten **maken** in het **uitbreiden** van het **woningaanbod**. Door het vergunningenbeleid voor nieuwbouw en herbestemming integraal vorm te geven en niet langer gestapeld te doorlopen kunnen we hier versnelling in aanbrengen. Dit en het sneller aanpassen van bestemmingsplannen vraagt veel van het gemeentelijke apparaat, dat door arbeidsmarktkrapte al onder druk staat. Dat betekent dat de gemeente een aantrekkelijke werkgever zal moeten worden en blijven om de dienstverlening op peil te brengen en houden in een krappe arbeidsmarkt. Door een **integraal vergunningsproces** te creëren voor ontwikkelaars en coöperaties kunnen we herbestemming en nieuwbouw versimpelen en versnellen. Op deze manier creëren we in kortere tijd een **groter woningaanbod in Groningen**.

NIEUWBOUW IN KLEINE KERNEN

Om de sociale voorzieningen in onze dorpen op peil te houden is het nodig om ook buiten de stad structureel woningen bij te bouwen. In veel van de **kleine dorpen** in onze gemeente is en wordt al jaren niet meer gebouwd, terwijl het **bijbouwen naar behoefte** grote positieve impact kan hebben op de lokale leefbaarheid. Door structureel starters en gezinnen aan te trekken beogen we dat **scholen in stand blijven**, **zwembaden openblijven** en **supermarkten behouden** blijven. Met een relatief beperkte opgave geven we op deze manier een enorme impuls aan de leefbaarheid van onze dorpen.

ZELFBEWONINGSPLICHT

In de strijd tegen vastgoedbeleggers kiezen wij voor een **zelfbewoningsplicht**. Zowel voor nieuwbouw als voor bestaande woningen. Op de schaarse Groningse woningmarkt moet voortaan gelden dat je alleen een huis koopt als je erin gaat wonen. Daarnaast **breiden** we de **leegstandverordening** die voor woningen en panden geldt **uit**. Langs deze wegen bestrijden we het verdienmodel van vastgoedbeleggers en beperken we het aantal woningen en panden die aan de betaalbare markt worden onttrokken.

OUDERENHOFJES

In onze gemeente en breder in Nederland zien we dat toenemende eenzaamheid en afnemende zelfredzaamheid in de loop der jaren een rol kunnen gaan spelen. Voor een deel van onze ouderen is het daarom wenselijk om op een gegeven moment **in knarrenhofjes samen alleen te wonen**. Deze woonvorm - voorzien van gewenste voorzieningen en sociale ontmoeting creëert een **extra mogelijkheid om gelukkig en waardig oud te worden**. In dergelijke hofjes kunnen we zorg aan huis efficiënter en met meer tijd voor persoonlijke aandacht vormgeven en bovendien schept dit ruimte op de woningmarkt doordat gezinswoningen vrijkomen voor gezinnen.

STUDENTENCAMPUS

Groningen is een populaire studentenstad. Dat brengt levendigheid, elan en een groeiende instroom van nieuwe studenten met zich mee. Die levendigheid willen we graag behouden en versterken. Door het creëren van enkele duizenden woonplekken op **een studentencampus bij Zernike** kunnen we hier verder vorm aan geven en creëren we extra woningaanbod in vorm en in aantallen voor onze studentengemeenschap. Een deel van de studentenhuisvesting in wijken en de binnenstad kan daardoor bovendien worden vrijgemaakt voor andere doelgroepen zoals sociale huurwoningen en de middenhuur.

STARTERSLENING

Met de Rijksuniversiteit, de Hanzehogeschool en verschillende mbo-instellingen is onze gemeente een belangrijke opleider voor de Nederlandse arbeidsmarkt. Wanneer we er in slagen een groter deel van dit talent te binden kunnen we als gemeente meer gaan profiteren van het talent in kennis en vakmanschap dat we hier voortbrengen. Door voor starters te bouwen en **naast een hypotheek een starterslening zonder winstoogmerk** te faciliteren - via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten – maken we het voor starters makkelijker om zich te vestigen in Groningen en bevorderen we de doorstroming uit de sociale huur.

TERUGDRINGEN EXTREME ZOMERSE HITTE IN WOONRUIMTES

Elke zomer zien we weer hoe de temperatuur in veel studentenkamers en andere relatief kleine woonruimtes oploopt tot ongekennde hoogte. Daarom sturen we bij het vergeven van nieuwe vergunningen en het verlengen van bestaande vergunningen aan verhuurders gericht op de specifieke **kwaliteitseis van het beperken van hitte**. Het moet de norm worden dat alle verhuurders dergelijke gevoelstemperaturen voorkomen door te investeren in vergroening en te **voorzien in koeling**. Dit willen wij specifiek afdwingbaar gaan maken in te verlenen vergunningen.

SOCIALE HUURWONINGEN

Op dit moment is de **gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning in Groningen vier jaar en elf maanden**. Die wachttijd is schokkend lang en kan gezinslevens en individuele ontwikkeling in een ijzeren klem houden. We moeten

daarom snel en desnoods tijdelijk bouwen om die wachttijden drastisch te verminderen.

DE AANPAK VAN AIRBNB, HUISJESMELKERS EN KRAKERS

Voor tijdelijke verhuur via Airbnb of vergelijkbare constructies bestaan geen vergunningen. Met het Groningse 'woonklachten' meldpunt moet streng worden **gehandhaafd op overtredingen**. We gaan **optreden tegen huisjesmelkers**. De gemeente is niet langer terughoudend met bestuurlijke boetes van twintigduizend euro per overtreding en neemt in het uiterste geval het beheer van panden over. Daarnaast gaat de gemeente consequent optreden tegen **krakers**. Het moet de standaard worden dat **krakers binnen onze gemeente binnen achtenveertig uur worden uitgezet en opgepakt**. Het gedogen van kraken moet in Groningen verleden tijd worden.

HOUSING FIRST

Onvrijwillige dak- en thuisloosheid is ons een doorn in het oog. Wij willen de **nachtopvang voor dak- en thuisloze Groningers** daarom **kosteloos maken** en door het stimuleren van Housing First toewerken naar een snelle beweging richting zelfstandig wonen. Dit Amerikaanse model werkt aan de hand van **intensieve ambulante begeleiding als voorwaarde** voor deelnemers en heeft een succespercentage van ruim tachtig procent. In Groningen moeten we het aantal mensen en vooral het aantal jongeren dat noodgedwongen rondzwerft beperken.

HUISVESTING STUDENTEN IN PIEKPERIODE

Ieder jaar geeft Groningen rond de instroom van nieuwe studenten in de laatste weken van augustus en de eerste weken van september een visitekaartje van onvermogen af. De **RUG en de Hanze schieten tekort** in hun morele plicht om bij hun **werving op constante groei** rekening te houden met de Groningse samenleving. Als volksvertegenwoordigers moeten wij hen **aanspreken op** deze verantwoordelijkheid en de **negatieve invloed** die zij hierdoor uitoefenen op het draagvlak onder onze studentengemeenschap. Met een studentencampus werken we aan een structureel einde van deze problemen. In de tussentijd dragen we zorg voor voldoende noodopvang in de piekperiode rond de start van komende collegejaren.

EEN GROENER GRONINGEN

“Als rentmeesters dragen we de verantwoordelijkheid om nu scherpe keuzes te maken”

De gevolgen van klimaatverandering zijn geen problemen van de verre toekomst, maar een grote uitdaging van vandaag. Wij zijn rentmeesters. Dat schept de verantwoordelijkheid om te werken aan een wereld die we door kunnen geven aan volgende generaties. Het is onze opdracht om lef te tonen en te doen wat jaren geleden al gedaan had moeten worden. Ook in onze gemeente staan we voor een grote verduurzamingsopgave. Met energiecorporaties, lokale opslag voor lokaal gebruik en isolatie kunnen we dit betaalbaar en rendabel maken voor Groningers van alle inkomensgroepen. Dit is onze inzet.

GROOTSCHALIGE WONINGISOLATIE

Door **grootschalig** woningen te isoleren kunnen we het energieverbruik in onze gemeente fors beperken. Vooralsnog is isolatie slechts betaalbaar voor kapitaalkrachtige huishoudens. Voor Groningers met een beperkter inkomen willen wij dit ook snel mogelijk gaan maken door in te zetten op isolatietegoedbonnen. Hiermee kan het **volledige bedrag** voor de isolatie van een huis worden **voorgeschoten** waardoor alle Groningers op korte termijn kunnen profiteren van een geïsoleerd huis met een **lagere energierekening**.

ONDERSTEUNING ENERGIECOÖRPORATIES

Als uitwerking van het Klimaatakkoord en de Nederlandse klimaatwet heeft Groningen net als andere regio's de afgelopen jaren ambitieuze plannen gemaakt voor zonne- en windenergie. Door het stimuleren en faciliteren van door Groningers gevormde energiecorporaties vloeien minder opbrengsten weg naar buitenlandse bedrijven en kunnen **Groningers** ook **financieel profiteren van de energietransitie**. Dit lokale eigenaarschap moet de norm gaan worden bij iedere volgende stap in onze energietransitie.

ZONNEPANELEN

We willen het **aantal Groningse daken met zonnepanelen vergroten**. Door lokale opslag voor lokaal gebruik, bijvoorbeeld in batterijen te faciliteren, kunnen we dit nog aantrekkelijker maken voor huiseigenaren en ondernemers. Door hier vol op in te zetten hoeven minder gronden die voor landbouw, natuur of woningbouw bestemd zijn of kunnen worden verloren te gaan aan zonneparken. Waar toch nieuwe zonneparken nodig zijn moeten we ervoor zorgen dat omwonende Groningers hiervan meeprofiteren in lijn met het stimuleren van energiecorporaties en lokaal eigenaarschap.

WINDMOLENS OP LAND BIJ DRAAGVLAK OMWONENDEN

Nieuwe windmolens op land steunen wij **alleen met draagvlak van omwonenden** en wanneer er **geen blijvende hinder** ontstaat van bijvoorbeeld slagschaduw en geluidsoverlast. Bij nieuwe windmolens moeten we ervoor zorgen dat omwonende Groningers hiervan meeprofiteren in lijn met lokale opslag voor lokaal gebruik, het stimuleren van energiecorporaties en lokaal eigenaarschap.

AFVALSCHEIDING OP BASIS VAN GEWICHT

We moeten als Groningers de kans krijgen om ons afval goed te scheiden. Daar hoort een goed gefaciliteerd gedifferentieerd afvaltarief (DIFTAR) op basis van gewicht bij als financiële prikkel. Om dit te kunnen invoeren moeten we er eerst voor zorgen dat de randvoorwaarden goed zijn geregeld. De basis daarvoor zijn voldoende voorzieningen en voldoende budget om de openbare ruimte schoon te houden. Om dumping te voorkomen moeten Groningers **in de buurt en betaalbaar** hun afval kunnen scheiden.

MEER PRULLENBAKKEN IN DE OPENBARE RUIMTE

Een van de grootste ergernissen van Groningers is zwerfafval op straat. Te weinig en overvolle prullenbakken zijn hier nog te vaak debet aan. Vanzelfsprekend hebben we allemaal de verantwoordelijkheid om het fatsoen te tonen ons afval niet op straat te gooien, maar wij willen dit ondersteunen door het **aantal prullenbakken in de openbare ruimte te vergroten**. Bijvoorbeeld in het Stadspark en het Noorderplantsoen kunnen we hiermee zwerfafval tegengaan.

VAN VRACHTWAGENS IN WOONWIJKEN NAAR DUURZAME DISTRIBUTIE

Groningen beweegt toe naar **zero-emissie stadsdistributie** waarin grote vrachtwagens die winkels en particulieren in kernen bevoorraden plaatsmaken voor duurzame middelen zoals zero-emissie bestelbusjes, cargobikes, bakwagens en licht elektrisch vrachtvervoer. Hiermee kunnen we onveilige verkeerssituaties, geluidsoverlast en vervuiling tegengaan. Dit streven om in 2025 in de binnenstad zero-emissie te hebben bereikt willen wij uitbreiden naar de andere kernen in onze gemeente zodat al onze **woonwijken stiller, veiliger en schoner** worden.

PLANTEN IN PLAATS VAN TEGELS IN TUINEN

De afgelopen jaren zijn groene voor- en achtertuinen in onze stad massaal vergrijsd. Het onderhoudsgemak neemt daarmee toe, maar ook **wateroverlast en extreme hitte** groeien mee in de slijpstream van de verstening van onze straten en tuinen. Op warme zomerdagen blijft de toenemende warmte hierdoor bovendien langer hangen. Door **met straatbudgetten te werken aan de vergroening van tuinen en straten** kunnen we de gevoelstemperatuur bij extreme hitte beperken en afwatering bevorderen.

NIEUWE PARKEN EN PLANSTOENEN

Door de aanleg van vijf **extra parken en plantsoenen** willen wij een bijdrage leveren aan meer groene gebieden in onze prachtige gemeente. Deze groene gebieden kunnen bijdragen aan meer biodiversiteit, het tegengaan van hittestress en het opvangen van regenwater. Ook bieden ze mogelijkheden voor ontmoeting, ontspanning en recreatie. In één van de nieuw te realiseren parken willen wij de **grootste speeltuin van Groningen** aanleggen.

EEN SPORTIEF EN GEZOND GRONINGEN

“We gaan forser investeren in sport, voor een gezonde en verbonden gemeente”

De coronajaren hebben ons opnieuw laten zien dat we beschikken over de beste zorgverleners ter wereld. Toch staan onze zorgverleners onder toenemende druk. We moeten dit doorbreken om ons zorgstelsel overeind te houden. De gemeente heeft hierin beperkte instrumenten maar kan wel inzetten op preventie. De komende jaren zetten wij volop in op een gezondere leefstijl en investeren fors in een sportend Groningen. Op deze manier kunnen we in Groningen komen tot een minder belast zorgsysteem en een fittere samenleving met nog meer Groningers die met een gezonde geest in een gezond lichaam hun talenten ontdekken, ontwikkelen en inzetten. Naast een bijdrage aan de volksgezondheid kan sport ook mensen met elkaar verbinden. In een tijd van toenemende individualisering stutten wij het verenigingsleven hand in hand met onze investeringen in een gezonde en verbonden Groninger samenleving.

GRATIS VERENIGINGSSPORT VOOR ALLE GRONINGSE KINDEREN

Om de groei van zorgkosten op langere termijn te beperken is het belangrijk om een impuls te geven aan de Groninger gezondheid. Sporten moet voor onze nieuwe generaties net zo gewoon en publiek toegankelijk worden als onderwijs. Op deze manier bouwen we aan een vitale samenleving en een verbonden samenleving waarin ontmoeting en het verenigingsleven worden genormaliseerd en gestimuleerd. Daarom willen wij **Groningse kinderen tot achttien jaar gratis toegang geven tot verenigingssporten**. Op deze manier maken we sport toegankelijk voor alle Groningse kinderen en verbreden we de smalle weg naar sport voor kinderen uit gezinnen met een smalle beurs.

STRUCTURELE VERHOOGING VAN DE SPORTBEGROTING

Onze sportverenigingen zijn meer dan een verzameling zalen of velden waar mensen achter een bal aanrennen. Het is **het kloppende hart van veel van onze streken, wijken en dorpen**. Het is een **ontmoetingsplek** waar Groningers samenkomen in de kleedkamer, op het veld en in de kantine. Een plek waar we onszelf en samen zijn. Onze **sportverenigingen zijn ons beste middel richting een sociaal en vitaal Groningen**. Daarom is het na jaren van tekorten tijd om de Groningse sport weer op te stellen in de basis van ons gemeentelijke beleid en de **sportbegroting fors en structureel te verhogen**. Op deze manier creëren we ruimte voor nieuwe velden, extra accommodaties en investeringen voor onze sportverenigingen.

EXTRA BINNENSPOORTACCOMODATIES EN SPORT IN DE WIJK

De afgelopen jaren zijn te veel binnensportlocaties verdwenen zonder dat daar **nieuwe** locaties voor zijn teruggekomen. Daarom werken we de komende jaren het tekort aan **binnensportlocaties** weg. Daarnaast geven we ruimte aan sport in de wijk. Cruiffcourts, tennisbanen en openluchtfitness moeten meer te zien zijn in het straatbeeld. Dit verlaagt de drempel om te sporten en stimuleert onze beweging naar een fittere samenleving. Dat betekent ook dat we **bestaande sportaccommodaties beschermen**. We moeten zuinig omgaan met de voorzieningen die we hebben, van zwembaden en skeelerparken tot tennisbanen.

EEN GRONINGER TOPSPORTHAL

Naast het goud dat we in handen hebben met onze amateursport is er ook topsport in Groningen. De basketballers van Donar, de ijshockeyers van GIJS en de volleyballers van Lycurgus behoren tot de absolute top in hun sport. Om de **Groningse topsport** verder te faciliteren en te **stimuleren** kiezen wij voor een **multifunctionele topsportthal**. Naast deze topsportteams ontstaat hier ook extra ruimte voor evenementen.

EEN VEILIGE SPORTOMGEVING

Een belangrijke voorwaarde voor succes is een gezond sportklimaat op de verenigingen. Daar hoort normering bij. Hier hebben **vandalisme, racisme en discriminatie geen plek**. Daarnaast willen wij dat sportverenigingen die dat nog niet hebben gedaan kostenvrij een **verklaring omtrent gedrag** laten aanvragen door de **trainers en begeleiders van sportende minderjarigen**. Dit wordt voortaan als **bindende voorwaarde voor subsidies** en stimuleringsregelingen opgenomen. De richting naar rookvrije sportcomplexen is ingezet en hier houden we koers. In het verlengde daarvan verdienen het terugdringen van alcoholgebruik en ongezonde voeding in de buurt van minderjarigen toenemende aandacht.

MANTELZORG

Meer dan één op de vier Groningers verleent langdurige zorg aan een naaste. Als 'mantelzorger' wordt dat vaak gecombineerd met een studie, een baan en een druk persoonlijk leven. Het belangeloos zorgen voor naasten maakt mantelzorgers onmisbaar voor de samenleving. Daarom zetten wij in op betere ondersteuning van mantelzorgers in lijn met het **tienpuntenplan 'Erken, waardeer en ondersteun de mantelzorger'** van Mantelzorg Nederland. Daarnaast steunen wij initiatieven die zorg dichtbij huis faciliteren.

AANPAKKEN VAN EENZAAMHEID

Bijna de helft van de Groningers geeft aan zich regelmatig eenzaam te voelen en een deel daarvan is zelfs ernstig eenzaam. Op ons initiatief is er een pilot gestart met **lief en leedstraten**. Hierbij krijgen vrijwilligers in buurten geld van de gemeente om op kleine schaal eenzaamheid te bestrijden. Dit gebeurt bijvoorbeeld door activiteiten te organiseren en zieke buren een bloemetje te brengen. Wij willen dit **breder uitrollen** binnen onze gemeente. Daarnaast willen we naar succesvol Rotterdams voorbeeld **regelmatige huisbezoeken** voor **vijfenzeventigplussers** tot stand brengen. We maken het makkelijker en **aantrekkelijker voor jongeren om vrijwilligerswerk in de ouderenzorg** op zich te nemen, bijvoorbeeld door het bestaande maatjesproject te intensiveren en zetten met ouderenhofjes in op extra mogelijkheden om waardig ouder te worden.

INVESTEREN IN DORPSHUIZEN

Naast investeringen in sport en sportverenigingen kiezen wij ook breder voor ontmoetingsplekken in onze dorpen, wijken en streken. Dit doen we door te **investeren in onze dorpshuizen** en door de multifunctionaliteit van bestaande locaties te vergroten. Denk aan voetbalkantines, bibliotheken en bestaande dorpshuizen die op ongebruikte momenten voor andere doelen kunnen worden

gebruikt. We willen in ieder dorp van onze gemeente toewerken naar een gemeenschappelijke huiskamer waar dorpingen samen kunnen komen voor tal van laagdrempelige activiteiten, een simpele kop koffie of een ijskoud pilsje. Door dorpshuizen te versterken als ontmoetingsplek voor ouderen en andere dorpingen behouden we de levendigheid van onze kernen en de binding tussen dorpsbewoners.

JEUGDZORG IN BALANS

Jeugdzorg is belangrijk voor alle jongeren die in de knel zitten. Dat de jongeren die het nodig hebben goede zorg krijgen, op tijd en op maat, is een inspanning van de huisarts, zorgverleners, gemeente en scholen samen. Er moet er **één aanspreekpunt** komen en regelgeving moet worden aangepast en ontschot. De overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten in combinatie met enorme bezuinigingen heeft ervoor gezorgd dat er veel te weinig geld is om alle **kwetsbare jongeren te helpen**, terwijl de jeugdzorg nu al een onverantwoord groot deel van de gemeentelijke uitgaven in beslag neemt. **Vroege signalering en preventie** helpt te voorkomen dat te veel jongeren een beroep op de jeugdzorg moeten doen. Dat bespaart veel leed en geld. Daarnaast moet, om ruimte te maken in de gewone jeugdzorg, de gespecialiseerde jeugdzorg bovenregionaal worden georganiseerd en gefinancierd.

ARMOEDEBESTRIJDING

Op 30 oktober 2019 nam de Groningse gemeenteraad de motie 'Meedoen met Zweeds model' aan. Groningen wilde toen meedoen aan een pilot waarin schulden worden gesaneerd door één incassobureau. Die pilot is er uiteindelijk nooit gekomen. Toch is het dé manier om **armoede en schuldenstapeling in de kern te bestrijden**. In dit Zweedse model worden mensen met uitzichtloze schulden begeleid richting perspectief en werk en krijgen schuldeisers bovendien een fors groter deel van hun gelden terugbetaalt – van gemiddeld 4 naar gemiddeld 25 procent. Het is ons streven om de komende jaren met andere gemeenten en het Rijk deze vorm van armoede in de kern bestrijden alsnog van de grond te krijgen.

BOUWEN AAN BANEN

“Meer Groningse werkgelegenheid begint bij het vertrouwen en ondersteunen van onze ondernemers”

Het Groningse midden- en kleinbedrijf vormen de motor van onze werkgelegenheid en het fundament onder onze lokale economie. Daarom werken wij aan een gemeente die dienstbaar is aan het midden- en kleinbedrijf en de agrarische sector. We zetten in op het aantrekken van productiebedrijven, zodat meer Groningers een passende baan kunnen vinden en investeren in om- en bijscholing, om sectoren met een overschot aan vacatures en Groningers in de bijstand toekomstperspectief te bieden. Naast het midden- en kleinbedrijf is ook de (semi)overheid een grote werkgever in onze regio. De gemeente moet zich ook blijven ontwikkelen als aantrekkelijke werkgever om in deze tijd van arbeidsmarktkrapte haar dienstverlening op peil te houden. Omdat het vergroten van de werkgelegenheid direct verschil maakt in het dagelijkse leven van veel Groningers zetten wij in op het ondersteunen van het Groninger bedrijfsleven.

BEVRIEZEN VAN DE BELASTING OP BEDRIJFSRUIMTEN

Te vaak wordt een tegenstelling gecreëerd tussen het bedrijfsleven en de belangen van ons als ‘gewone mensen’. We willen onze ondernemers en het bedrijfsleven stutten om **onze werkgelegenheid op peil te houden en uit te breiden**. In die gedachte delen we allemaal het belang om onze ondernemers te ontlasten. Wij kiezen daarom voor het **bevriezen van de belasting op bedrijfsruimten**. Hiermee creëren we ademruimte en zekerheid voor onze banenmotoren in het midden- en kleinbedrijf.

VRIJHEID VOOR ONDERNEMERS

Kleine en middelgrote bedrijven zijn de motor en ruggengraat van onze lokale economie. Daarom is het in ons gezamenlijke belang dat de gemeente het midden- en kleinbedrijf ondersteunt. Een aantal jaren geleden hebben wij ons fel gekeerd **tegen gedwongen openingsdagen** en openingstijden voor ondernemers in Winkelcentrum Paddepoel en de hieraan gekoppelde koopzondagboetes. Wij blijven erop toezien dat dergelijke **vrijheden voor ondernemers** blijven bestaan. Ook een goede bereikbaarheid is belangrijk voor lokale ondernemers. Bij weg- of bouwwerkzaamheden moet de gemeente voortaan vooraf de belangen van ondernemers actief meewegen en vroegtijdig helder communiceren over omleidingen en alternatieve routes.

INVESTEREN IN DE WERVING VAN PRODUCTIEBEDRIJVEN

Omdat we in onze gemeente weinig productiebedrijven (maakindustrie) hebben zijn er relatief weinig vacatures voor praktijkgeschoolde Groningers. Met om- en bijscholing (zie volgende kopje) kunnen we hier deels op inspelen, maar er moet meer gebeuren. Wij willen **meer productiebedrijven aantrekken** door aantrekkelijke voorwaarden voor hen te creëren op onze bedrijventerreinen. Op deze manier kunnen we de **praktijkgeschoolde werkgelegenheid vergroten**.

BIJSTAND MET BAANUITZICHT

Bijna tienduizend Groningers zijn afhankelijk van een bijstandsuitkering. De komende jaren willen wij over nieuwe wegen werken aan baanperspectief voor Groningers in de bijstand. Daarom zetten wij in op een **opleidings- en banencentrum** zoals betoogd door de lectoren Polstra en Van Os van de Hanzehogeschool Groningen. In dit centrum worden **bijstandsgerechtigde Groningers intensief begeleid in om- en bijscholing**. Het is hierin ons streven om binnen vier jaar vanuit deze groep Groningers voldoende mensen om en bij te scholen om sectoren met arbeidsmarktkrapte aan te vullen. Daarnaast willen we de komende jaren ruimte geven om te **experimenteren met werken en ondernemen met behoud van uitkering in het eerste bijstandsjaar**.

DE BASISBAAN

Het sociale vangnet van nu richt zich op inkomenszekerheid, maar gaat niet uit van de zingevende betekenis van werk. Langdurige werkloosheid heeft grote impact op iemands leven. Wel willen, maar niet kunnen werken leidt voor te veel Groningers tot een gevoel van verwijdering uit de samenleving. Sociaal contact en het leveren van een maatschappelijke bijdrage moet weer binnen handbereik komen voor langdurig werkloze Groningers. Daarom zijn wij voorstander van de **basisbaan** wanneer dit perspectief biedt **richting regulier werk**.

LOCAL RETURN

Zoals 'social return' al langzaam maar zeker haar intrede aan het doen is in Nederland, willen wij in Groningen ook inzetten op 'local return' waarmee onze agrarische sector en ons midden- en kleinbedrijf verder kunnen worden ondersteund. Bij investeringen, subsidieverleningen en andere vormen van directe of indirecte ondersteuning vanuit de gemeente willen wij dat de **maatschappelijke bijdrage** die een organisatie of onderneming **in de directe omgeving** levert hiermee wordt **gestimuleerd**. De bekendste voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld de inzet op regionale werkgelegenheid en lokaal geproduceerd voedsel in bedrijfskantines. Op deze en vele andere manieren kunnen we met een inzet op 'local return' werken aan een **sterkere lokale economie**.

AANPAK VAN LEEGSTAND

Wie op een willekeurige ochtend door de binnenstraten van bijvoorbeeld Haren loopt ziet de veranderingen in het straatbeeld. Normale ondernemers staan steeds meer onder druk. Vooral het duurdere segment winkel blijft overeind en het aantal leegstaande panden is op moment van schrijven niet op één hand te tellen. Door de druk op ondernemers te verlichten en de regionale economie verder te versterken moet **verdere leegstand** zoveel mogelijk worden **voorkomen**. Wie na die willekeurige ochtend deze wandeltocht voortzet in de omgeving van Ten Boer ziet ook dat leegstaande agrarische panden onze aandacht vragen. Wij willen daarom de obstakels wegnemen om leegstaande winkelpanden en leegstaande agrarische panden met inachtneming van de omgeving snel te kunnen **herbestemmen voor nieuwe bedrijvigheid of woonvoorzieningen**.

EEN VEILIGER GRONINGEN

“Het is onze gezamenlijke opdracht om fatsoen terug te brengen waar het is verdwenen”

Veiligheid is een kerntaak van de overheid. Toch voelt één op de zeven Groningers zich regelmatig onveilig dichtbij huis. Daarom moeten we werken aan een veiliger Groningen. We kiezen voor meer blauw op straat. We pakken de groei van seksuele intimidatie en seksuele uitbuiting aan. We dringen het wapenbezit en geweld onder jongeren terug en treden keihard op tegen geweldsincidenten en bedreigingen richting onze politie, handhavers en hulpdiensten. Toch kunnen houding en gedrag niet volledig worden veranderd en bepaald door gemeentelijke regels. We hebben als individuen binnen de samenleving de morele plicht om de basisvormen van fatsoen op te brengen. Ook voor ouders ligt hier een grote opgave weggelegd.

BESCHERMING INWONERS IN HET AARDBEVINGSGBIED

Delen van onze gemeente liggen in het aardbevingsgebied. De gemeente kan het tempo van de uitvoering van schadeherstel en versterking verhogen en invloed aanwenden richting het Rijk om **gedupeerde Groningers te ondersteunen**. Schadeherstel en versterking zijn nog altijd niet voldoende op gang gekomen en terwijl het Rijk zich op de borst klopt omdat de gaswinning in het Groningenveld eindelijk wordt afgebouwd zien we allemaal dat de aardbevingen – en dus ook de onveiligheid - nog geen verleden tijd zijn. De gemeente moet daarom voor en naast deze Groningers gaan staan door voortaan snel en dienstbaar mee te denken.

AANPAK SEKSUELE INTIMIDATIE EN STRAATINTIMIDATIE

Seksuele intimidatie en andere vormen van **seksueel grensoverschrijdend gedrag** zijn ons een doorn in het oog. Veel te veel Groningers zijn hier slachtoffer van en zonder een stevige aanpak van grensoverschrijdend gedrag in het uitgaansleven en van straatintimidatie is het onmogelijk om dit te **verhelpen**. We moeten daarom op korte termijn werken aan een veiligere omgeving voor Groningse vrouwen en meisjes. Ditzelfde geldt vanzelfsprekend voor de veiligheid van homo's en andere Groningers die veel te maken krijgen met geweld en of intimidatie op straat. Wij bestrijden dit door te investeren in handhavingscapaciteit en het cameratoezicht uit te breiden zoals hieronder verder wordt toegelicht.

MEER BLAUW OP STRAAT

Als gemeente kunnen we niet eenzijdig onze politiecapaciteit opschroeven. Hierin zijn we afhankelijk van het Rijk en de Nationale Politie. We moeten daarom blijven aandringen op het **uitbreiden** van de **politiecapaciteit** en tegelijkertijd doen wat we kunnen om de handhavingscapaciteit in onze gemeente uit te breiden. Daarom investeren wij in veiligheid op straat door de **BOA capaciteit uit te breiden**.

BODYCAMS EN CAMERATOEZICHT

Politieagenten, ambulancepersoneel en boa's in functie krijgen binnen onze gemeente de beschikking over een bodycam. Tegen alle incidenten - van belediging tot geweld - treden we keihard op zodat binnen een jaar duidelijk wordt dat je in onze gemeente **respect toont voor onze hulpverleners**. Daarnaast dringen we het uitgaansgeweld en de overlast in de stad terug door het cameratoezicht tijdelijk uit te breiden naar locaties met aanhoudende overlast.

AANPAK SEKSUELE UITBUITING EN MENSENHANDEL

Wij zetten in op een integrale aanpak van seksuele uitbuiting en mensenhandel waarbij preventie centraal komt te staan. De vergeten loverboys van vroeger hebben inmiddels plaatsgemaakt voor zogenoemd modern pooierschap. Online en offline moeten we de weerbaarheid van onze kwetsbare jongeren versterken. De komende jaren moeten we er alles aan doen om binnen onze gemeentegrenzen iedere vorm van **seksuele uitbuiting en gedwongen prostitutie te bestrijden**. Alleen met een grote inzet op het voorkomen van slachtoffers en voldoende capaciteit in het bestrijden van mensenhandelaren en zogenoemde moderne pooiers kunnen we de noodzakelijke stappen zetten.

WAPENBEZIT TERUGDRINGEN

We maken ons zorgen over het stijgende aantal steekincidenten en het wapenbezit onder jongeren. Voor steeds meer jongeren is het de afgelopen jaren normaal geworden om een wapen bij zich te dragen. Hier moeten we een einde aan maken. In de eerste plaats is dit een verantwoordelijkheid van deze kinderen en hun ouders. Daarnaast hebben we er als samenleving en gemeente alles aan te doen om dit terug te dringen. **Preventief fouilleren** is een zwaar middel, maar in sommige gevallen nodig. Dit instrument moeten we de komende jaren zichtbaarder en grootschaliger inzetten om **wapenbezit terug te dringen**.

REM OP DE GROEI VAN DRUGSGEBRUIK

In onze gemeente wordt het afstandscriterium dat bestaat ten opzichte van onder andere scholen, woonwijken en horeca gehandhaafd. In de **vergunningverlening voor evenementen** wordt het een voorwaarde om voldoende inzet te plegen op het **voorlichten over** veelgebruikte **partydrugs**. Daarnaast mogen organisatoren die structureel **onvoldoende handhaven** op drugsgebruik **geen nieuwe evenementenvergunning** krijgen. Door periodiek in het rioolwater te controleren op drugssporen, willen we het Groningse drugsgebruik monitoren, naar voorbeeld van steden als Den Haag, Amsterdam, Utrecht en Eindhoven. We maken met een voorlichtingscampagne op middelbare scholen een **einde aan de normalisering van harddrugs**. Elke vorm van romantiek rondom het gebruik van harddrugs is misplaatst gezien de criminele industrie die hierachter schuilgaat.

INVESTEREN IN ONDERWIJS

“Kiezend voor wat écht belangrijk is investeren we in de toekomst van onze kinderen, investeren we in ons onderwijs”

Het lerarentekort leidt steeds vaker tot dingen die een aantal jaar geleden nog ondenkbaar leken zoals een ingekorte lesweek en onbevoegden die noodgedwongen voor de klas worden gezet. Voor de toekomst van onze kinderen moeten we deze problemen oplossen. Wij kiezen daarom voor onze leerkrachten en onze leerkrachten in opleiding. We doen wat we kunnen om het lerarentekort in onze gemeente te bestrijden zodat onze kinderen volwaardige schoolweken kunnen doormaken. Waar kwetsbare kinderen ondersteund kunnen worden werken we aan kansengelijkheid in het Groningse onderwijs en we maken ons hard voor het behoud van scholen in dorpen en kernen.

OPLOSSEN LERARENTEKORT

De cruciale sector van het primair onderwijs waar vergrijzing en uitval door torenhoge werkdruk tot een groeiend lerarentekort leidt moet worden versterkt. Daarom kiezen wij ervoor om in onze gemeente te investeren in pabostudenten. Goed onderwijs begint bij **voldoende en gekwalificeerde leerkrachten**. Daarom maken we het volgen van opleidingen richting het onderwijs aantrekkelijker in Groningen door toe te werken naar een nieuwe werkelijkheid waarin een **stagevergoeding voor pabostudenten** binnen onze gemeente **de norm** wordt.

SCHOOLMAALTIJDEN OP DE BASISCHOOL

In Groningen groeit één op de zes kinderen op in armoede. Om een stap te zetten richting kansengelijkheid is het belangrijk dat onze kinderen kunnen ontbijten voor de schooldag begint en tussen de middag een gezonde maaltijd krijgen voorgeschoteld. Hoewel dit primair de taak van ouders is en blijft is de werkelijkheid dat ook veel Groningse kinderen op een lege of slecht gevulde maag in de klas zitten. Scholen die **schoolmaaltijden** willen **faciliteren** aan (kwetsbare) leerlingen willen wij hierbij ondersteunen. Er is weinig duurder dan het voorzien in hoogwaardige maaltijden. Toch is het onze overtuiging dat dit een **belangrijke beweging richting kansengelijkheid voor alle Groningse kinderen** kan zijn en dat deze investering zich op langere termijn terugbetaalt via minder geremde ontwikkeling van kwetsbare kinderen naar minder druk op de zorg en de sociale zekerheid.

BEHOUD VAN BASISSCHOLEN IN KLEINE KERNEN

Het behoud van **bestaande basisscholen** is cruciaal voor **dorpen en kernen**. Daarom willen wij er alles aan doen om deze scholen te **beschermen en bestendigen**. De opheffingsnorm die geldt voor scholen in de stad vervalt daarom voor scholen in de kernen buiten de stad. Door onze inzet op beperkte nieuwbouw willen wij meer jonge gezinnen verleiden om te gaan wonen in kleine kernen. Daarnaast willen wij scholen de mogelijkheid geven om zich om te vormen naar integrale kindcentrums.

KINDVRIENDELIJKE OMGEVING ROND BASISCHOLEN

Voor een veilige ontwikkeling is de leeromgeving van groot belang. Daarom willen wij werken aan het open karakter van schoolpleinen die ook buiten schooltijd uitnodigen tot beweging, ontdekking en spel. Daarnaast moet **achterstallig onderhoud** aan schoolgebouwen snel worden **aangepakt** zodat onze kinderen leren in een hygiënische omgeving met een gezonde luchtkwaliteit.

CULTUUR VOOR IEDEREEN

Cultuur vertelt het verhaal van Groningen: in muziek, in theater, in beeldende kunst. Door zowel professionals als door amateurs. Beiden zijn waardevol en beiden verdienen de steun van de gemeente, juist na een lange tijd waarin onze cultuursector onder grote druk heeft gestaan. Met de komst van het Forum heeft de binnenstad een prachtige nieuwe voorziening gekregen. Ook de **wijken en dorpen buiten de binnenstad verdienen een rijk cultureel aanbod**. De gemeente moet daarom actief de spreiding van het culturele aanbod stimuleren en bij het subsidiebeleid rekening houden met de betaalbaarheid voor Groningers met een beperkter inkomen. Waar mogelijk stimuleren wij amateurkunstverenigingen en we houden de **basissubsidie amateurkunst** in stand.

GRONINGER TRADITIES EN EEN GRONINGSE BASISCANON

Tradities kunnen generaties verbinden en daarom dient er zorgvuldig mee om te worden gegaan. Samen met inwoners en de cultuurhistorische vereniging willen we komen tot een 'Groningse traditiekalender'. Zo dragen we bij aan de zichtbaarheid van onze culturele schatten en het collectief geheugen. Met een Groningse basiscanon bewaren en **bewaken** we de toekomst van de **Groningse cultuur en geschiedenis**. In onze gemeente koesteren we ook veel religieus erfgoed. Kerken die soms nog wel en soms niet meer in gebruik zijn. Om dit culturele erfgoed ook voor volgende generaties te behouden zetten wij in op een nieuwe kerkenvisie.

INVESTEREN IN JONGERENPARTICIPATIE

Wij willen **investeren in de participatie van jongeren** in het maatschappelijke debat. Daarom zetten wij in op een **jongerenraad** binnen onze gemeente en stimuleren wij projecten die jongeren verder betrekken bij de maatschappij.

EEN TOEGANKELIJKE GEMEENTE

“Een toegankelijke gemeente is meer dan een toegankelijke stad. We moeten ook investeren in de bereikbaar van en vanuit onze dorpen, wijken en kernen”

De bereikbaarheid van de stad, dorpen, kernen, wijken en streken binnen onze gemeente moet worden verbeterd. Goede wegen, voldoende en betaalbare parkeergelegenheid en overzichtelijke reistijden hebben grote invloed op de leefbaarheid die we als Groningers ervaren in onze directe omgeving. Naast de vele investeringen in het openbaar vervoer in de binnenstad moet meer aandacht komen voor de ontsluitingen in de andere delen van de gemeente. Daarbij moet iedereen zich in Groningen vrij en gemakkelijk kunnen bewegen. Hierbij blijft structurele aandacht voor het verbeteren van de toegankelijkheid van de binnenstad, dorpspleinen, winkels en andere centra voor mindervalide Groningers van groot belang.

BEREIKBAARHEID VAN DORPEN EN WIJKEN

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in het openbaar vervoer voor forenzen. Om dit te financieren is bezuinigd op busroutes door wijken en dorpen. Dat heeft de ontsluiting voor scholieren, studenten en forenzen verbeterd, maar is tegelijkertijd nadelig geweest voor mensen die minder mobiel zijn. Bijvoorbeeld omdat de afstand naar bushaltes in veel gebieden is toegenomen. Daarom willen wij **investeren in alternatief vervoer zoals buurt- en dorpstaxi's** die een betaalbare en effectieve uitkomst kunnen bieden. Wij willen de **bereikbaarheid** binnen en vanuit **omliggende dorpen** naar de stad **meer aandacht** geven. Voldoende **betaalbare en bereikbare parkeervoorzieningen** zijn noodzakelijk om dit te behalen.

VERKEERSVEILIGHEID

In 2018 heeft de gemeente Groningen een lijst opgesteld van vijftientig onveilige verkeerspunten. Deze selectie is voortgekomen uit meldingen van Groningers. Die vijftientig aantoonbaar onveilige situaties zijn niet allemaal aangepakt. Wij willen daarom de **aandacht en het budget voor verkeersveiligheid vergroten**. Door jaarlijks te blijven monitoren op meldingen die Groningers doen en deze onveilige situaties te verhelpen werken we verder aan de verkeersveiligheid in onze gemeente.

INTERNATIONALE TREINEN ALS KLIMAATVRIENDELIJK ALTERNATIEF

De gemeente moet stimuleren dat Groningen aangesloten wordt op het **internationale netwerk van nacht- en hogesnelheidstreinen**. Hierdoor krijgen Groningers een klimaatvriendelijk alternatief aangeboden om **minder te vliegen** of met de auto te reizen. Onze inzet hiermee is dat Groningen binnen vier jaar regulier wordt bediend door minimaal drie internationale nacht- en of hogesnelheidstreinen.

LELYLIJN EN DE WESTELIJKE RINGWEG

Om de verbinding tussen Groningen en andere delen van het land te verbeteren blijven wij ons hard maken voor een snelle komst van de Lelylijn. Daarnaast is het beperken en zoveel mogelijk voorkomen van files op de ringwegen cruciaal voor

de ontsluiting van Groningen. Na afronding van de werkzaamheden aan de zuidelijke ringweg moet daarom **snel** worden gestart met de **verbeteringen** aan de westelijke ringweg.

MEER BEWEGINGSRUIMTE VOOR DE FIETS

In een jonge en vitale gemeente als de onze is de fiets een belangrijk vervoersmiddel. Door **meer** ruimte te geven aan de fiets en te investeren in **fietspaden** als verbindingsmiddel tussen kernen onderling en **tussen kernen en de stad** verbeteren we de Groninger bereikbaarheid. Bij werkzaamheden aan en herinrichting van straten werken we aan plekken om fietsen fatsoenlijk te kunnen parkeren. Daarmee **bestrijden** we **wildgeparkeerde fietsen** die de toegankelijkheid van stoepen beperken tegen.

MAATSCHAPPELIJKE PARKEERVERGUNNING VOOR MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS

Betaald parkeren moet alleen worden uitgebreid waar en wanneer daar voldoende draagvlak voor is. Helaas zien we dat dit de laatste jaren niet altijd het geval is. Dit is vervelend voor bewoners die dit merken in hun portemonnee, maar zeker ook voor mantelzorgers en vrijwilligersorganisaties. Daarom willen we in Groningen een **maatschappelijke parkeervergunning**. Met een maatschappelijke parkeervergunning kunnen **vrijwilligers** gratis hun auto op de plaats van hun werkzaamheden parkeren. Zo zorgen we dat dit prachtige werk laagdrempelig blijft en laten we onze waardering zien.